

zelosos dels lliuraments dels pagesos en mides de garberes, en mesurons de gra. La *-r-* intervocàlica va passar a *-d-*, però en els Ss. v-vi en què el mot va passar al català ja era bastant tard perquè una *ï* breu germànica encara s'obris en *e* (*ï* > *e* data del S. II en els mots romànics). Així, doncs, potser el verb *midar* fou primari.

Però ja és molt menys segur que el substantiu *mida* s'hagués de derivar de *midar*; car, tenint un coneixement tan fragmentari del vocabulari d'una llengua com el que ens faciliten els textos ulfilans, no hi ha cap raó per dubtar de la possibilitat que un substantiu derivat *MITŌ f. o *MITA m. existís ja en gòtic, més que més en el dialecte visigòtic. Al capdavall també es podria tractar de la resposta visigòtica de l'a-al. mj. i al. mod. *maz*, *masz* 'mesura de mesurar', a-al. ant. *māza* f., esc. ant. *māti*, a-al. mj. *māze* 'extensió d'una cosa', 'pes', 'manera de ser', que en gòtic hauria de ser *MĒTA segons les correspondències fonètiques, per més que no figuri en els textos ulfilans; ara bé, M-Lübke en el seu estudi clàssic *Alportugiesische Personennamen*, va demostrar que en fases tardanes el dialecte visigòtic canviava en *i* la *ē* de l'ostrogot; amb més raó comprendríem llavors que essent mot visigòtic no figuri en la *bī*blia d'Ulfilas.

Deixant de banda aquests detalls, de tota manera potser es mostra més convincent en el nostre mot l'etimologia germànica que la hipòtesi sorotàptica, per més que la flaca d'aquesta, ben mirat, no ve pas de raons essencials, sinó únicament dels nostres coneixements tan nebulosos de la llengua d'aquell poble nostre aborigen, que justament ens ha deixat les seves petjades epigràfiques i lexicals més palpables en els Pirineus orientals. I hem hagut de constatar que la documentació primerenca de *mida* és més rica en ross. que en lloc. Aquella situació d'ignorància potser un dia canviarà. En tot cas, que per a *mida* és aconsellable no pensar ja en les obscures combinacions a base de METIRI, en això ja no es pot dubtar.

DERIV.: Per a *midar* i *amidar*, V. supra; *amidable*; *amidador* o *midador* [Lacav.]; *midament* [id.].

Altres derivats de METIRI. *Comedir-se* 'oferir-se a fer ...', 'preferir-se' en JRoig i el *Curial*, de COMMETIRI 'mesurar un amb altre', 'confrontar', per als quals veg. DECH, MEDIR, nota 3.

+*Moisó* 'mida, dimensió d'un drap' ross. ant., del ll. MENSIO, -ONIS, id., que passant per *meisó sofrí assimilació de les vocals: «de drap de Fransa, de 12 canes amont --- 4 drs.; de blancs, de draps de ten(t)s d'aquela *moyson* de la pessa, 2 drs.», doc. ross. de 1295; «quascun drap que sia de la *moysó* qui és acostumada antigament --- si --- és mudada la *moysó*, que mont de 12 canes, que ---», doc. ross. de 1321 (RLR v, 88; xxxii, 411).

¹ Així: «Me crexia 'l malhumor a *mida* que s'esvahia l'ayre de tristesa que moments abans semblava abrigar-ho tot», MrnVayreda, (*Puny.*, t. I, 54 (48)).
² A l'alta muntanya de Boí a la *Font de la Mida*, que raja d'un petit cingle a uns 8 pams d'altura els pastors que hi arribaven a beure sabien que els

quintarien; com veurem segueix en ús fins més a l'Oest de Benasc. —³ Tallgren, *NphMgn.* XIII, 160; Moll, *Supl. al REW*, § 2216. M-L. s'adona llavors de la cridanera llacuna, i afegeix cat. *mida* sense explicacions, en la 3.ª ed. del REW (5552) a la cua de l'articlet dedicat al cast.-port. *medir*. Després, segurament assaltat per escrúpols i comprenent que ni el més crèdul acceptaria una cosa dita tan sibillinament, hi posà una postilla en el «Nachtrag», de nou amb eufemisme i subterfugi, però adonant-se almenys de la incredibilitat d'un tal estrangerisme: «el manlleu del castellà que suposen Tallgren i Moll és *difícil*, més aviat *mida* postverbal de cat. *medir». Però on se són vistos postverbals d'un verb en *-ir* terminats en *-a* i amb vocalisme radical diferent?...

⁴ Molts dialectes cèltics, germànics etc., canvien tota *ē* en *ī*; en irlandès una base MĒTI- s'hauria canviat en *meitā* (per infecció), d'on *mita*. Etcètera: seria frívol voler concretar més en aquestes condicions. —
⁵ Aquí ja no es tracta de la forma radical ME-T- que hem vist en les altres famílies indoeuropees, car una *-r-* indoeuropea s'hauria tornat fricativa etc. en germànic; però si no m'erro es tracta d'una base ME-D- amb una altra amplificació paral·lela, que per a la idea de 'mida' fou preferida no sols per la major part del germànic sinó també pel cèltic i el grec *μέδιμνος* 'mesura d'uns 50 litres'. Així com l'eslau per a aqueixa idea preferí encara una altra amplificació radical: *měra* 'mesura'.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *mesurar*, *mesurable*, *mesuració*, *mesurada*, *mesurador*, *mesurament*, *mesurança*, *mesurat*, *mesuratge*, *mesurer*, *mesureta*, *mesuret*, *mesuró*, *mesurola*, *amesurar*, *desmesura*, *desmesurat*, *desmesurable*, *desmesurar*, *mesuradera*, *mesuració*, *mesurable*, *mesurabilitat*, *mesurador*, *immensurable*, *commensurar*, *commensuració*, *commensuratiu*, *incommensurable*, *incommensurabilitat*, *incommensurablement*, *dimensió*, *dimensional*, *dimensori*, *immens*, *immensitat*, *mida*, *medida*, *medir*, *midar*, *amidar*, *amidable*, *amidador*, *midador*, *midament*, *comedir-se*, *moisó*.

META, 'terme assenyalat a una cursa', pres del ll. *mēta* 'fita, molló'. □ 1.ª doc.: 1893, Pons i Masaveu.

En la toponímia MĒTA en la forma hereditària *Meda* va quedar com a nom propi de diversos paratges on hi ha roccases en forma com de menhir o gran molló, com les illes *Medes* davant Torroella de Montgrí, o *Les Medes*, veïnat entre St. Aniol de Finestres i St. Andreu de Pineda, al peu d'unes penyes basàliques semblants a bolets.

Més difícil és el nom del *Mé dol*, nom de dues pedreres, una de veïna a la ciutat de Tarragona, i una altra de Sta. Coloma de Queralt; i una altra d'antiga documentada a Sta. Oliva (*ipso Medolo* en doc. de 1045), que molt possiblement és idèntica a l'anomenada en un doc. de Poblet del S. XII: «perdidit decimam et perdidit illam *des Medol* de Santa Fide»